

Mødet den 23. Decbr. 1925.

Fraværende: M. Brammer og M. C. Falk.

1. (J. Nr. 554—1925). Meddelelse fra Indenrigsministeriet om **kongelig Stadfæstelse paa Fundats for Guldsmed P. T. Bisgaard og Hustrus Legat.**
Toges til Efterretning.
2. (J. Nr. 192—1925). Indstilling fra Belysningsudvalget angaaende **Anskaffelse af et nyt Retortanlæg til Gasværket** (Side 241).

Fra Firmaet Woodall-Duckham, London, forelaa følgende Tilbud:

»I Tilslutning til de forskellige Forhandlinger, vi i de sidste Dage har haft med det ærede Udvalg, bekræfter vi herved vort Tilbud paa Levering af det komplette verticale Retortanlæg i det hele og store i Overensstemmelse med vort Tilbud af 26. Juli 1924, men med Kul- og Koks-Transportanlægget arrangeret som foreskrevet i Deres Brev af 14. ds. og vist paa den Tegning, der fulgte med samme Brev, idet vi er gaaet ud fra at anvende udelukkende dansk Arbejde, naar undtages saadanne Materialer som ildfaste Sten og Silicasten, der nødvendigvis maa importeres, alt til et Beløb af

Kr. 1620000.

Summen inkluderer de Arbejder, der er nævnt i Pos. 1, 2, 3, 4 og 5 i vort Tilbud af

Ved den Ende af Jernbetonbroen, der er nærmest Retorthuset, opføres en Jernbetonmur 18 m lang $\times$ 8 m høj, der fra Platformen, hvormed Højbanen afsluttes, følger Koksskraaningens med 0,6 m Overhøjde.

De nødvendige Nedløbsrender for Aflevering af Koks fra Koppe-Transportøren til Gaardspladsen leveres saaledes, at disse kan transporteres med Kranen og saaledes, at Koks kan leveres tilbage gennem Krangribeskovlen til Koppe-transportøren, ligeledes den nødvendige elektriske Installation i hele Skinnevejens Længde, Jerntrappe ved Støttemuren, alle Fundamenter for Jernbetonbroen og Murene med Undtagelse af den for disse Fundamenter nødvendige Pilotering, der udføres af Belysningsvæsenet. A/S Frichs' Tegning Nr. 2 S 776, der følger med dette Brev, viser Udførelsen af Anlægget.

Anlægget for Transport af Kul fra det eksisterende Kulhus til de nye Retorter bestaaende af en Elektrohængebane med Løbekat og Gribeskovl, der arbejder paa en lige Køreskinne, anbragt over de Profiljernbuer, der bærer det nuværende Kulhus' Tag. Det afleverer Kullene til en Beholder, der er anbragt paa Jorden, og disse løftes herfra ved Hjælp af en skraatliggende Conveyor til en Kulknuser, hvorfra de knuste Kul føres til Koppetransportøren, der strækker sig ind i det nye Retorthus. Ydeevnen af Knuseren og den skraatliggende Conveyor fra Kulhuset er 25 Tons Kul pr. Time, og for Løbekatten med Gribeskovl i Kulhuset er Ydeevnen 30 Tons pr. Time, idet Gribeskovlen har en Rumfang af 1,25 m³. Løbekatten har følgende Arbejdshastigheder og Elektromotorer:

Hejsning: 20 m/Min. 16 HK, ca. 600 Omdr.
Katkøring: 100 m/Min. 8 „ „ 900 „
A/S Frichs' Tegning Nr. 2 S 784, der ligeledes følger med dette Brev, viser Arrangement af denne Elektrohængebane med Løbekat, Gribeskovl og Køreskinne. Elektrohængebanen udføres med elektrisk automatisk Endestop for Køring ved begge Kørebanens Endepunkter saavel som elektrisk automatisk Stoppeindretning for Hejsebevægelse, naar Gribeskovlen er i sin øverste Stilling.

Vor Levering omfatter Understøtning af Kulhusets Tagbuer samt en ny og større Rytter, der som vist paa Tegningen udføres i Jernkonstruktion med Tag og Sidebeklædning som den eksisterende.

Saafermt Udvalget maatte foretrække at transportere Kullene fra Kulhuset paa anden Maade og levere knuste Kul fra den eksisterende Beholder i det nuværende Retorthus til den nye Koppe-Transportør, hvilken vi i saa Fald forlænger af Hensyn hertil, medens Kulknuseren og den skraatliggende Kulconveyor da udgaar sammen med Kulløbekatten med Gribeskovl, vil Prisen reduceres til

Kr. 1456500.

I Overensstemmelse med Udvalgets Ønsker er vi villige til at overveje Anvendelsen af danske ildfaste Materialer til Brug ved Udførelsen af Retortovnene, forudsat at vi efter at have haft Lejlighed til at prøve dem i vort Laboratorium anser disse for tilfredsstillende med Hensyn til Kvaliteten. Prisspørgsmaalet vil da blive forelagt, naar vi har modtaget Tilbud fra de Leverandører, Belysningsvæsenet vil sætte os i Forbindelse med.

I Tilslutning til vort Tilbud paa det verticale Retortanlæg er vi beredt til at give Udvalget følgende Økonomigarantier, naar Anlægget arbejder med Durham Gaskul som specificeret i vort Tilbud af 26. Juli 1924.

Idet vi baserer vore Tal paa en daglig Gasproduktion af 25000 m³, vil Udgifterne blive:
 Kul 55,18 Tons à Kr. 27,00 pr. Ton Kr. 1489,86
 Underfyring 7,17 Tons Koks som
 produceret

best af 351 kg Smuld à Kr. 13,50 pr. T.	»	4,74
401 kg Nøddekoks » » 34,00	» »	13,63
2348 kg kn. Koks » » 56,00	» »	131,49
4070 kg hele » » » 45,00	« »	183,15
Løn for Arbejdsmænd i Retorthuset		
3 Mand pr. Vagt = 9 pr. Dag		
à Kr. 11,00 pr. Vagt.....	»	99,00
Vand 45 m ³ à Kr. 0,24.....	»	10,80
Elektricitet 227 KW pr. Time à		
Kr. 0,27	»	61,29
		Kr. 1993,96

Indtægterne beløber sig til:

Koks, efter at disse har passeret Sorteranlægget, 30,36 Tons		
best. af 1,48 T. Smuld à Kr. 13,50 pr. T.	Kr.	19,98
1,70 T. Nøddekoks » » 34,00	» »	57,80
9,04 T. kn. Koks » » 56,00	» »	506,64
17,32 T. hele » » » 45,00	» »	775,35
Tjære 3,443 Tons à Kr. 60,00 pr. Ton	»	206,58
		Kr. 1616,35

Differencen beløber sig altsaa til et Under-
 skud paa Kr. 377,61 eller Kr. 15,10 pr. 1000
 m³ produceret Gas.

Saafermt Garantiprøven, der afholdes i Over-
 ensstemmelse med de Bestemmelser, der er an-

givne i vort Tilbud af 26. Juli 1924, skulde udvise et Resultat daarligere end dette Tal, Kr. 15,10, er vi forpligtet til at refundere Belysningsvæsenet et Beløb, der bestemmes paa følgende Maade: Den virkelige Difference i Kroner pr. 1000 m³ multipliceres med 25 (repræsenterende 25000 m³ Gas pr. Dag) og med 365 (Antal Dage i Aaret) og med 5 (nemlig for 5 Aar).

Skulde Garantipróven udvise et bedre Resultat, betaler Belysningsvæsenet os en Sum beregnet paa samme Maade, dog ikke ud over Kr. 15000.

Hvis det Tal, der eftervises ved Garantipróven, ligger 25 % eller mere over det Tal, der er nævnt ovenfor, altsaa Kr. 15,10, er vi indforstaaet med, at Prisen for Retortanlægget reduceres med samme Procentsats.◀

I Henhold til ovennævnte Tilbud forelaa følgende Kontraktforslag:

»Imellem Aarhus Kommune som Køber og Woodall-Duckham, 52 Grosvenor Gardens, London, som Sælger er i Dag indgaaet følgende Overenskomst om Levering, Opstilling og Igangsætning af et continuerligt verticalt Ovn-Anlæg i Stand til at destillere 140 Tons Prima Durham Gaskul pr. Døgn, bestaaende af 5 Retortovne hver paa 4 Retorter og de nødvendige Apparater til at transportere Kul fra det eksisterende Kulhus til og fra en Kulknuser til de nye Retorter, saavel som Koksene fra de nye Retorter til det i denne Leverance indbefattede nye Koks-sorteringsanlæg i Henhold til Belysningsvæsenets vedhæftede særlige Betingelser, saavel som vedhæftede Tilbud og Tegninger af 26. Juli 1924 samt Sælgerens Skrivelse af 28. November 1925 — endvidere leveres en Elektrohængebane med

Løbekat og Gribeskovl og tilhørende Køreskinne med dennes Anbringelse i det eksisterende Kulhus, Længde, samt en elektrisk dreven farbar Svingkran med Gribeskovl med tilhørende Jernbetonbro i Overensstemmelse med Belysningsvæsenets vedhæftede Skrivelse af 14. November og Sælgerens Tilbud af 28. November — alt i Henhold til Aarhus Kommunes vedhæftede almindelige Betingelser og Dansk Ingeniørforenings ligeledes vedhæftede almindelige Betingelser, hvorved bemærkes, at i Tilfælde af Uoverensstemmelse mellem de nævnte Betingelser gælder Belysningsvæsenets særlige Betingelser og Aarhus Kommunes almindelige Betingelser fremfor Ingeniørforeningens.

Sælgeren garanterer saaledes som specificeret i ovennævnte Tilbud, at Anlægget kan destillere 140 Tons Kul pr. Dag og producere 63420 m³ Gas af en øvre Brændværdi paa 4500 Kalorier maalt ved en Temperatur af 15 ° Cels. og 760 mm Barometerstand og de økonomiske Resultater i Henhold til Sælgerens Brev af 28. Nov. d. A.

Til Sikkerhed for Overholdelsen af disse og de øvrige i Tilbudet nævnte Garantier tjener de 10 % af Kontraktsummen, som ifølge de særlige Betingelser først udbetales efter Afholdelse af Afleveringsprøven saa vel som de 10 %, der ifølge de samme Betingelser henstaar i Garanti-aaret. Naar Afleveringsprøven er afholdt, udbetales de førstnævnte 10 % med eventuel Regulering i Henhold til de stillede Garantier, og de sidstnævnte 10 % henstaar et Aar derefter, dog at Sælgeren kan erholde dem udbetalt mod at stille en tilsvarende Bankgaranti fra Aarhus Privatbank.

Løvrigt erlægges Betalingen, der for hele denne Leverance udgør:

Kr. 1620000

i Henhold til de udskrevne Betingelser.

Køberen er inden Udløbet af en Maaned berettiget til at tage Bestemmelse om, at Kul-elektrohængebanen med Tilbehør ikke kommer til Udførelse, hvorved Kontraktsummen, som nævnt i Skrivelse af 28. November 1925, ændres til:

Kr. 1456500

Anlægget skal, som stipuleret i Betingelserne, være klar til Drift 10 Maaneder efter, at Belysningsvæsenet har tilendebragt Udførelsen af de for Monteringens Paabegyndelse nødvendige Fundamenter under de ovennævnte almindelige Betingelsers sædvanlige Forbehold.

Sælgeren forpligter sig til udover ildfaste Materialer, som leveres fra England, samt Overmontører til Ledelse af Anlægget, Montering og Igangsætning, at overgive alt Arbejde til Udførelse her i Landet, og saaledes, at alt Bygningsarbejde, Jern- og Betonarbejde samt Jernkonstruktioner, alle Armaturer og Jerndeile til Retortanlægget saavel som Kul- og Kokstransportanlægene og alle Elektromotorerne for Retorthuset overdrages lokale Fabriker, Haandværkere og Entreprenører, ligesom der til Montagen og iøvrigt helt igennem saa vidt muligt anvendes lokale Arbejdere.»

Fra Udvalget forelaa følgende Indstilling:

»Efter at Udvalget paany har forhandlet med Firmaet Woodall-Duckham, er der opnaaet følgende Ændringer i det med Udvalgets Indstilling af 30. f. M. vedlagte Kontraktforslag:

- 1) Saafremt Løbekatten med Tilbehør i Kulhuset udgaar af Leverancen, nedsættes Tilbudssummen med Kr. 163500,00 (Forskellen mellem Kr. 1620000,00 og Kr. 1456500,00), tidligere Kr. 118500,00.
- 2) Økonomigarantierne (Pag. 4 i Skrivelse af 28. Novbr. 1925): Ammoniakgarantien udgaaet.
- 3) Den i Skrivelsen af 28. Novbr. Side 5 omtalte Godtgørelse, som Belysningsvæsenet skal betale Leverandøren, saafremt Afleveringsprøven udviser et bedre Resultat end garanteret, er begrænset til 15000 Kroner.
- 4) Garantiprøven, hvis Varighed før var fastsat til 7 Dage, kan efter Belysningsvæsenets Forlangende forlænges til indtil 28 Dage (Tilbudets Pag. 3).
- 5) Den garanterede Koksproduktion saavel med Hensyn til Maal (Vægt) som Koksenes Størrelse maales nu efter, at Koksene har passeret Sortereranlægget, tidligere umiddelbart ved Retortmundingen.
- 6) Afleveringsprøven, som tidligere var forlangt afholdt med alle 5 Ovne i fuld Drift, er ændret til at kunne afholdes med det Antal Ovne i fuld Drift, som Belysningsvæsenet bestemmer.

Med de saaledes opnaaede Ændringer kan Udvalgets Flertal, H. P. Christensen og J. Fogh Mogensen, tiltræde, at Byraadet akcepterer Tilbudet fra Woodall-Duckham, hvad Garantierne angaar.

Efter de nu opnaaede Ændringer indstiller Mindretallet, P. Petersen, at Tilbudet fra Woodall-Duckham akcepteres, som det nu foreligger, og indstiller endvidere, at Udvalget bemyndiges til at træffe Afgørelse, om Løbekatten med Til-

behør i Kulhuset skal udgaa af Leverancen eller ikke.«

Borgmesteren gik ud fra, at som Indstillingen forelaa baade den 3. December og nu, maatte den siges at være enstemmig fra Udvalgets Side, hvorfor Taleren vilde foreslaa følgende Vedtagelse, som vilde blive tilført Forhandlingsprotokollen:

»Det vedtoges at antage Woodall-Duckhams Tilbud i Henhold til den foreliggende Beskrivelse, særlige og almindelige Betingelser og vedlagte Kontraktsudkast. Sagen overgaar derefter til Belysningsudvalget til videre Foranstaltning. Til Udgifternes Afholdelse aabnes en Konto i Kommunens Regnskab. Det er tidligere vedtaget, at Udgiften dækkes af Laan indtil 1 $\frac{1}{2}$ Mill. Kroner«.

H. P. Christensen gjorde opmærksom paa, at som Tilbudet forelaa, var der i Virkeligheden ikke sket nogen Nedsættelse i Prisen; i Fjor var Sterlingkursen 27,3 og i Dag ca. 19 $\frac{1}{2}$, og i Forhold hertil burde Prisen være nedsat med ca. 400000 Kr. Arbejdslønnen var jo ikke gaaet ned i dette Forhold, men man burde have haft en større Nedgang i Forhold til Materialpriserne. De 83000 Kr, som Selskabet kaldte Nedsættelse, var fremkommen ved, at Kul- og Kokstransportanlægget fra først af var sat for højt. Taleren havde faaet konstateret, at for visse Dele af Jernmateriellet var Prisen faldet 80—90 %, nemlig fra 21 Øre til 12 $\frac{1}{2}$ Øre, og det burde begrunde et større Afslag. Som Sagen laa, skulde Taleren dog ikke stille yderligere Krav, men ganske henstille til Byraadet at acceptere Borgmesterens Forslag.

P. Petersen erklærede, at den Nedsættelse, som H. P. Christensen ønskede, havde Kommunen

faaet. Jernet var siden 1924 falden $6\frac{1}{8}$ Øre; det blev paa 325 Tons ca. 21000 Kr., og paa 198 Tons Støbegods á 4,8 Øre Nedgang blev det ca. 9000 Kr. eller ialt godt 30000 Kr.; for dette Beløb fik man en Nedsættelse paa 35500 Kr. Men naar der var Enighed om Vedtagelsen, skulde Taleren ikke komme videre ind herpaa.

H. P. Christensen svarede, at Nedgangen paa $6\frac{1}{8}$ Øre maatte staa for Konsul Petersens Regning, for det var en Kendsgerning, at Nedgangen fra i Fjor var 9 Øre pr. kg Jern.

Borgmesteren skulde ikke komme nærmere ind paa Spørgsmaalet, skønt der kunde siges meget derom. Taleren havde baade ved Mødet den 13. December og nu gjort alt for at gøre Retræten for Udvalget saa god som muligt og vilde nu sætte Forslaget under Afstemning.

Borgmesterens Forslag vedtoges enstemmig.

- 3 (J. Nr. 540—1925). Indstilling fra Skovudvalget om **Iværksættelse af Nødhjælpsarbejder.**

Følgende Forslag forelaa:

- 1) Omlægning af Hovedvejen Syd for
»Ørnereden« 9500 Kr.
- 2) Anlæg af et Vejspor til det nedskredne
Areal i Skaade Skov 1800 Kr.
- 3) Anlæg af Cyklestier mod »Ørnereden« 2000 Kr.
- 4) Rensning af Dammen ved »Varna« .. 3000 Kr.
- 5) Afgravning af Bakken ovenfor »Salonen« i Riis Skov 3400 Kr.
- 6) Rørlægning af Hovedgrøften Syd for
Pavillonen »Friheden« 1800 Kr.
- 7) Cyklestiens Fuldførelse indtil Hørhaven 2200 Kr.

Ialt 23700 Kr. eller 1970 Arbejdsdage á $5\frac{1}{2}$ Time.

Indstillingen vedtoges.

4. (J. Nr. 518—1925). **Andragende fra Vejlbj Sogne-
raad om Foretagelse af en Ændring ved Skel-
diget ved Riisskov Station.**

Fra Skovrideren forelaa følgende Erklæring:

»Ved at gennemføre den af Vejlbj Sogne-
raad foreslaaede Forlængelse af Stationsgaden
indtil Stationens Nødtørftsanstalt kræves 3 m af
Skovens Østgrænse i en Længde af 13 m, ialt
39 m². En saadan Udvidelse af Stationspladsen
synes ikke nødvendig for Tiden og maatte for-
mentlig ogsaa ske efter Krav fra Statsbanerne.

Derimod maa det anses for saavel praktisk
som skønhedsmæssig set rigtigt, at Fortovet til
den nu istandgjorte Stationsgade ikke stopper op
ved Skeldiget, men sættes i direkte Forbindelse
med den i Skoven gaaende Gangsti, hvilket kan
ske ved at fjerne en ubetydelig Del af Gærdet
samt ved at flytte de 4 paa Skovens Grund
staaende Spærrepæle 105 cm mod Vest. Jeg
skal tillade mig at foreslaa den sidste Indrøm-
melse paa Betingelse af, at Vejlbj Kommune
udfører Arbejdet under Skovens Kontrol og saa-
ledes, at Arealet fremdeles henligger under Aar-
hus Kommune, der til enhver Tid kan bringe
det i den oprindelige Tilstand.«

Tiltraadt af Skovudvalget.

Indstillingen vedtoges.
